

Tiden og Forholdene ere ikke modne til at faa det gennemført nu, i Særdeleshed i alt Fald ikke indenfor Rammerne af denne Lov. Ved første Behandling fik jeg Lejlighed til at fastslaa, at de Herrer, der havde talt om Fæste og Ekspropriation — og det var der mange, der gjorde, og der var nogle, der talte stærkt om det —, havde vel talt mangt og meget, men ikke talt paa en Maade, som var klarlæggende og vejvisende for os andre, som stod med Tvivl. De havde talt i en taaget og graa Almindelighed, men ikke vist Vej. Nu have de Herrer Forslagsstillere her gjort Forsøg paa at vise Vej, og jeg anerkender dette hæderlige Forsøg, men jeg tror ogsaa samtidig at turde sige, at hvor godt Forsøget end maa siges at være gjort i rent teknisk Henseende — Mangler har det ogsaa i den Henseende —, er der ikke vist Vej igennem ved det. De 8 Tdr. Hartkorn gaa Ram forbi — hvorfor ved jeg ikke. Der staar i det hele taget ikke noget i Betænkningen om disse Forslag, og det vilde dog have været rimeligt, om de Herrer i deres Betænkning havde begrundet, hvorfor Forslagene just ere, som de ere, og hvordan de er komne til de forskellige Resultater, som de ere komne til. Jeg satte mig imidlertid hen og hørte paa det ærede Medlem fra Sorø (Poul Christensen), da han i Gaar motiverede sine Ændringsforslag og troede, at nu kom det, nu kom vi ud af den Taage og den Uklarhed, som Fæstespørgsmaalet er hyllet i, thi selve Forslagene ere jo ogsaa ganske taagede. Nu faa vi endelig at høre af Manden med de nye Tanker, hvilke han ved første Behandling bebrejdede mig, at jeg manglede, en Redegørelse og Opredning af disse Fæsteideer, men det ærede Medlem sagde, havde jeg nær sagt, ikke et Muk. Det var med det ærede Medlem som med Pigen i „Genboerne“: han sagde ikke et Muk om selve Sagen. Han sagde blot, at han skulde ikke fordybe sig i det; da han ikke havde noget Haab om, at det blev vedtaget. Nej, det kan jeg godt forstaa, men hvor et Spørgsmaal, som er slaaet saa højt op baade her i Tinget og udenfor, træder frem for første Gang, trukket i Klæder, i Form, er det alligevel rart at faa en Paavisning af, hvorfor det er saadan, og hvorledes den Opgave, man ønsker at løse ved disse Midler, virkelig lader sig løse. Men hverken i Betænkningen eller i den ærede Ordførers Motivering have vi faaet noget som helst i den Henseende.

Til Slutning bestemmer Paragraffen, at Krav om Afstaaelse af en Del af en Ejendom berettiger Ejeren til at kræve hele

Ejendommen overtagen af Kommunen. Maa jeg for Resten først sige, at det er ret interessant at lægge Mærke til, at Amtskommissionen skal fungere som Ekspropriationskommission. Mon det alligevel ikke er en lidt for stor Opgave at lægge paa denne Kommissions Skuldre? Ellers har man ikke meget Brug for Amtskommissionen i dette Fæste- og Ekspropriationsforhold, men her maa den være med til at fastslaa den rette Erstatningssum. Men selv denne begrænsede Opgave tror jeg er en Smule for svær for Amtskommissionen. Paragraffen slutter altsaa med at sige, at Krav om Afstaaelse af en Del af en Ejendom berettiger Ejeren til at kræve hele Ejendommen overtagen af Kommunen. Nu vil det vel ikke være rigtigt at tage det, der staar der, alt for bogstaveligt og derpaa bygge en Kritik af Bestemmelsen. Taget efter Bogstaven vil det sige, at saa snart et Sogneraad har stillet Krav til en 10-Tøndersmand om at afgive 2 af sine Hartkornstønder, men han ikke er villig dertil, saa kan han sige: I have krævet, jeres Krav skaber Modkrav; her er mit Modkrav, nu kunne I overtage hele Ejendommen. Meningen er naturligvis, at hans Krav ophæver deres Krav, idet de saa kunne trække deres Krav tilbage, og saa falder hans Krav ogsaa bort. Han kan altsaa frigøre sig for at afgive de 2 Tdr. Hartkorn ved at stille alle 10 Tønder til Disposition for Sogneraadet, og et Sogneraad, som ikke betænker sig to Gange paa at tage en Gaard paa 10 Tdr. Hartkorn, naar det ikke har Brug for mere end 2 Tønder, skal man vel lede lidt efter, inden man finder det. For saa vidt er Paragraffen vel ikke saa særdeles farlig, men saa kommer der heller ikke saa overordentlig meget ud af den.

Ændringsforslaget Nr. 38 er der ikke noget at sige til. Det gaar ud paa, at „Kommunalraadet bestemmer, om den paagældende Jordlod skal bortfæstes som ubebygget eller forsynet med Bygninger for Kommunens Regning“. Det er en naturlig Ting, nemlig set i Sammenhæng med de følgende Paragraffer, som vi støde paa under Nr. 41 og 42. I Ændringsforslag Nr. 41 skabes et Retsforhold, der kaldes for Arvefæste. Helt klar over, om det er Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte, navnlig pantsætte, er jeg ikke, men det kunde det ærede Medlem, der er Ordfører for Forslagsstillerne, maaske fortælle os lidt om. Det afviger fra de almindelige Arveretsregler paa to Hovedpunkter eller i alt Fald to væsentlige